

de Architect

Thema: Jonge architecten Volgens SO-IL maakt schoonheid gebouwen duurzaam Culturele ontmoetingsplaats in Nottingham
Bruggen: nieuwe norm bepaalt uitstraling Hild und K continueren traditie
Stedebouw: Den Haag Centraal als spelfunctie

www.deArchitect.nl

Rotterdam Centrum: De normatieve ruimte van City Lounge

Auteur Christian Müller en Harmen van de Wal

De architect Kees Christiaanse schetst twee scenario's voor de Rotterdamse binnenstad. Het ene gaat uit van het Singaporese Orchard Road model: een aaneenschakeling van winkelcentra. Het andere is gebaseerd op het idee van de open stad, waarin straten weer worden doorgetrokken en de publieke programma's vanaf de straten bereikbaar zijn. Met 'City Lounge' claimt Rotterdam te kiezen voor de laatste variant, maar in feite implementeert ze het eerste. Hiermee komt het openbare karakter van de binnenstad in het gedrang.

Het oorspronkelijke idee van de openbare ruimte als een plek voor iedereen, beheerd en gegarandeerd door een democratisch gekozen overheid, heeft zijn vanzelfsprekendheid verloren. De straat is niet langer een plek van ontmoeting en confrontatie, maar is omwille van veiligheid en efficiëntie een 'zero friction zone' geworden. Deze ruimte is door stedenbouwkundige en verkeerskundige regels zo sterk bepaald, dat er maar één soort gebruik mogelijk is. Hoe effectiever de manipulatie van de mensen in de openbare ruimte, hoe minder het publieke domein de kans krijgt zich te manifesteren. Ofwel: hoe sterker de suggestie dat de toegang tot een plek beperkt is tot hen die zich houden aan het gewenste gedrag, hoe minder de werkelijke openbaarheid. De openbare ruimte als plek voor ontmoeting en confrontatie, waar iedereen gelijkwaardig is, is gedegradeerd tot een verzameling van andersoortige plekken waarbinnen iedereen gelijk is. Deze normatieve ruimte is 'gegijzeld', aangezien de plekken worden gekenmerkt door een krachtige suggestie die andersoortig gebruik bemoeilijkt. De valkuil die besloten ligt in het plan 'City Lounge' is dat een consequente doorvoering leidt tot de transformatie van de gehele binnenstad in een bestemming, een plaats om aan te komen, een eindpunt. In een maatschappij waarin transport wordt geassocieerd met gemotoriseerd vervoer is een voetgangerszone een eindpunt. Dit idee wordt versterkt door de commercieel-stedenbouwkundige vondst om van voetgangerszones gesloten

circuits te maken. Zoals de mieren in de tekening van Escher eindeloos doorlopen in dezelfde ring, wordt de binnenstad zo geprogrammeerd dat het publiek niet van het winkelen wordt afgeleid. 'City Lounge' is het resultaat van de voortdurende drang om de massa, van nature chaotisch, in een formeel kader te duwen en te houden. En om haar te controleren en te stimuleren tot een bepaald (koop-)gedrag.

In plaats van een 'gegijzelde' openbare ruimte pleiten wij voor een 'motiefvrije' openbare ruimte met plekken die mensen ongeacht hun motieven kunnen opzoeken, maar waar ze ook doorheen kunnen dwalen. Plekken waar je niet bij een groep hoeft te horen om er te zijn, waar je niet hoeft te kopen om te kunnen genieten. Hierdoor komen mensen niet uitsluitend naar de stad voor de gezelligheid, maar ook om anoniem op te gaan in een 'bruisende' omgeving.

Juist omdat de openbare ruimte niet meer een vanzelfsprekende ontmoetingsplaats is, is het belang van de mogelijkheid om ergens doelloos te kunnen verblijven groter. Wanneer mensen zich voor hun aanwezigheid moeten verantwoorden, verdwijnt de vanzelfsprekende openbaarheid van publieke ruimte.

.....
Joop Jacobs heeft op diverse niveaus gewerkt bij architecten- en ingenieursbureaus en is momenteel actief als senior adviseur en vertrouwensman van opdrachtgevers.

Leo Q Onderwater is architect en publiceert regelmatig over zijn vakgebied in diverse media.

Christian Müller is zelfstandig architect en heeft zijn eigen bureau CMA. Evenals architect Harmen van de Wal, die eigenaar is van Krill Architecture. Urban planning and Research. Bieden zijn gevestigd in Rotterdam.

www.christian-muller.com

www.krill.nl